

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet reboot – omstart för den digitala förvaltningen (SOU 2017:114)

Fi2018/00106/DF

Sammanfattning av yttrandet

- Kronofogdemyndigheten är positiv till en bestämmelse om statliga myndigheters samverkan i frågor om digitalisering av den offentliga förvaltningen. I författningstexten bör dock ”får” ersättas med ”bör”.
- Kronofogdemyndigheten har ingenting att erinra mot utredningens förslag att samtliga statliga myndigheter ska omfattas av ett och samma gemensamma mål för sitt digitaliseringsarbete. Det föreslagna målet bör kombineras med mål som är mätbara.
- Kronofogdemyndigheten delar utredningens bedömning att en tidsbestämd strategi för samtliga myndigheters digitaliseringsarbete utgör ett viktigt stöd vid ett förvaltningsgemensamt mål för digitaliseringsarbetet. Strategin bör anpassas efter de olika myndigheternas skiftande utgångslägen, behov och förutsättningar. Den bör också innehålla operativa mål.
- Kronofogdemyndigheten tillstyrker förslaget till lag om statlig elektronisk identitetshandling och lag och förordning om infrastruktur för elektronisk identifiering och kvalitetsmärket Svensk identitetshandling.
- Kronofogdemyndigheten tillstyrker förslaget till lag och förordning om infrastruktur för digital post, men har synpunkter på utformningen av lagförslaget 7 § och anser att mottagningsbekräftelser bör kunna lämnas för att möjliggöra digital delgivning.

Inledande synpunkter

Kronofogdemyndigheten ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag. En effektiv och ändamålsenlig digital offentlig förvaltning är enligt Kronofogdemyndigheten en gemensam angelägenhet och inte huvudsakligen en fråga som de enskilda myndigheterna själva kan lösa. För att lyckas i digitaliseringsarbetet är det helt centralt att myndigheterna samverkar inom frågor som utveckling, säkerhet och drift. Kronofogdemyndigheten anser att det är viktigt med ett högt tempo i arbetet och detta förutsätter en tydlig styrning och en väl uppbyggd samverkan mellan myndigheterna.

Det är dock viktigt att de konkreta åtgärderna är finansierade och att tidplanen för deras genomförande är väl avvägd och anpassad till myndigheternas skiftande utgångslägen. Kronofogdemyndigheten vill här fästa uppmärksamhet på att flera av betänkandets förslag inte är så pass konkreta att de går att kostnadsberäkna och att delar av utredningens förslag är ofinansierade.

5. Författningsreglerad samverkan mellan statliga myndigheter

Kronofogdemyndigheten är positiv till en bestämmelse om statliga myndigheters samverkan i frågor om digitalisering av den offentliga förvaltningen. Myndigheten anser dock att ordet ”får” ska ersättas med ”bör” i den föreslagna förordningstexten för att understryka vikten av myndighetssamverkan. Utan denna förändring av författningstexten ger förslaget också intryck av att samverkan utan författningsregleringen inte skulle vara tillåten.

Den föreslagna förordningsbestämmelsen kan även bidra till att klargöra att samverkan mellan statliga myndigheter för att nå de gemensamma målsättningarna för statens digitalisering är att betrakta som uttryck för s.k. egenregiverksamhet, och inte att bedöma som upprättande av civilrättsligt bindande kontrakt (se bl.a. NJA 2001 s. 3). Ett sådant klargörande är välbehövligt eftersom det på senare tid har uppstått en viss osäkerhet kring frågan om samverkan mellan statliga myndigheter omfattas av upphandlingskrav enligt lagen om offentlig upphandling (se Kammarrättens i Stockholm dom den 21 juni 2017 i mål 7355-16). Förslaget underlättar därför för berörda myndigheter att ingå ändamålsenliga samverkansöverenskommelser om bl.a. sektorsövergripande e-tjänster och en kostnadseffektiv IT-drift och infrastrukturutveckling.

7.3 Mål för den offentliga förvaltningens digitaliseringsarbete

Kronofogdemyndigheten har ingenting att erinra mot utredningens förslag att samtliga statliga myndigheter ska omfattas av ett och samma gemensamma mål för sitt digitaliseringsarbete. Myndigheten delar utredningens bedömning att förvaltningsgemensamma mål bidrar till effektiv myndighetssamverkan och stärker fokus på enskildas tillgång till likvärdig digital service.

Operationaliseringen av det förvaltningsgemensamma målet för digitalisering förutsätter dock att det föreslagna målets mer visionära karaktär kombineras med mål som är mätbara. Kronofogdemyndigheten vill även påtala vikten av att digitalisering betraktas som ett medel för att uppnå ändamålsenlig och effektiv digital interaktion mellan människor och verksamheter, och inte som ett mål i sig.

8.3 En tidsbestämd strategi

Kronofogdemyndigheten delar utredningens bedömning att en tidsbestämd strategi för samtliga myndigheters digitaliseringsarbete utgör ett stöd vid ett förvaltningsgemensamt mål för digitaliseringsarbetet. En sådan strategi kan gynna både enskilda vid deras kontakter med olika myndigheter som samverkan mellan myndigheterna. Kronofogdemyndigheten konstaterar dock att utredningen behandlar frågan om vad en tidsbestämd digital strategi närmare bör innehålla främst på en övergripande nivå. Införandet av en digital strategi ställer krav på att strategin anpassas efter de olika myndigheternas skiftande utgångslägen, behov och förutsättningar. Det går till exempel i nuläget inte att förutse vad förslaget om att ta fram en tidsbegränsad strategi kan få för inverkan på Kronofogdemyndighetens prioriteringar och kostnader.

Kronofogdemyndigheten har tidigare avstyrkt styrande mål för när digital förvaltning ska vara genomförd i staten.¹ Kronofogdemyndigheten förordar istället att strategin innehåller operativa mål som exempelvis mäter andel anslutna myndigheter till en viss tjänst.

Inom Kronofogdemyndigheten pågår ett omfattande arbete med att ersätta myndighetens stordatorsystem med modernare IT-system. Ersättningen av

¹ Se även Kronofogdemyndighetens remissyttrande till betänkandet SOU 2017:23 *digitalforvaltning.nu* från 21 juni 2017. Se särskilt remissyttrandets avsnitt 4.5.1.

stordatorsystemen beräknas vara helt genomförd inom cirka två år. De förändringar som eventuellt skulle behöva göras med utgångspunkt i utredningens förslag till digital strategi kan inte utvecklas i nuvarande stordatorsystemen, utan måste utvecklas i de nya systemen. Det är därför först när de nya systemen fullt ut är på plats som en förvaltningsgemensam digital strategi kan implementeras på ett effektivt sätt. En förvaltningsgemensam strategi för digitalisering som inte tar hänsyn till dessa förutsättningar kan medföra stora kostnader och innebära att Kronofogdemyndighetens förmåga att klara kärnverksamheten begränsas.

12.8 och 14.3 Lagen om statlig elektronisk identitetshandling och lagen om infrastruktur för elektronisk identifiering

Kronofogdemyndigheten tillstyrker förslaget till lag om statlig elektronisk identitetshandling och lag och förordning om infrastruktur för elektronisk identifiering och kvalitetsmärket Svensk identitetshandling. Myndigheten är positiv till den säkra elektroniska identifiering och de förbättrade förutsättningarna för att erbjuda e-tjänster som förslagen medför.

21. En lag om infrastruktur för digital post

Kronofogdemyndigheten tillstyrker förslaget till lag och förordning om infrastruktur för digital post. Förslaget kommer att underlätta kommunikationen mellan myndigheter och allmänhet och innebär en välkommen anpassning till dagens förutsättningar för att skicka och ta del av meddelanden. I två avseenden som utvecklas i de följande avsnitten har Kronofogdemyndigheten dock synpunkter på förslaget.

Vad gäller förslagets genomförande har Kronofogdemyndigheten påbörjat anslutningen till Mina meddelanden. Detta arbete kommer att fortsätta med målsättningen att flertalet processer vid myndigheten ska anslutas. Att införa Mina meddelanden för all post där detta idag är tillåtet kräver dock vissa förändringar av myndighetens processer. Att accelerera det pågående implementeringsarbetet skulle kräva ett resurstillskott. I annat fall måste resurser omfördelas från övrigt digitaliseringsarbete vid myndigheten, vilket skulle få negativa konsekvenser för Kronofogdemyndighetens verksamhet.

21.4 Krav på att skicka försändelser digitalt

Den föreslagna 7 § lagen om infrastruktur för digital post bör enligt Kronofogdemyndigheten förtydligas. Till sin ordalydelse tycks den innebära att e-post som en myndighet skickar till en ansluten person ska skickas via infrastrukturen (Mina meddelanden), men av utredningens redogörelse framgår att man med förslaget avser att all post som huvudregel ska skickas digitalt via Mina meddelanden, dvs. även sådant som idag skickas via vanlig post. Lagförslaget bör därför enligt Kronofogdemyndighetens uppfattning omarbetas så att detta tydligt framgår.

Mottagningsbekräftelse/elektronisk delgivning

Kronofogdemyndigheten anser att lagen om infrastruktur för digital post ska uppställa krav på att det genom den digitala infrastrukturen ska kunna lämnas besked om att mottagaren har tagit del av ett meddelande (mottagningsbekräftelse). En sådan funktion utgör en viktig förutsättning för att Mina meddelanden på ett effektivt sätt ska kunna användas för delgivning.

Dagens delgivning är mycket kostnadskrävande, Kronofogdemyndigheten har under de två senaste åren haft kostnader för detta som överstiger 160 miljoner kronor. För statens del skulle förbättrade möjligheterna till elektronisk delgivning innebära ökad effektivitet, minskade kostnader, högre säkerhet och servicegrad samt minskad miljöpåverkan. Det finns därför stora vinster i att utforma infrastrukturen för digital post så att den ger goda förutsättningar för elektronisk delgivning.

Yttrandet har beslutats av rikskronofogden Christina Gellerbrant Hagberg efter föredragning av verksjuristen Jens Västberg. I den slutliga handläggningen har biträdande rikskronofogden Cecilia Hegethörn Mogensen, rättschefen Ulrika Lindén, IT-direktören Johan Acharius och utvecklingsdirektören Tomas Höglund deltagit.

Christina Gellerbrant Hagberg

Jens Västberg